

מראי מקומות מפעל עמוד וחזרה

מראי מקומות - פסחים נב:

לסחורה, וכתב הקהלות יעקב שהוא סובר שמה שאמרה תורה לאכלה ולא לסחורה, לאו דוקא הוא, אלא כולל כל דבר שאינו בכלל אכילה, בין סחורה בין הפסד וכו'. אבל העיר עליו מדברי הגמרא כאן, שאמרו לאכלה ולא להפסד, וכתב שאולי היתה לו גירסא אחרת בגמרא.

ה. מאימתי אין קוצצין את האילנות בשביעית התוס' בברכות (ל: ד"ה אין) הקשו, שהרי גם בלא איסור שביעית אסור לקצוץ אילנות, משום איסור לא תשחית את עצה. ותירצו, שמדובר בלא טעין קבא, שאין שייך בזה איסור לא תשחית, או שמדובר במעולה בדמים לעשות ממנה קורות, שאז לא שייך איסור לא תשחית, אבל מ"מ יש בזה איסור שביעית.

ו. מאימתי אין קוצצין את האילנות...

כל האילנות משויציאו פירש רש"י, תחלת העלין בימי ניסן. ובגליון הש"ס ציין למה שכתב רש"י בברכות (ל: א) משויציאו את הפרי, ולכאורה דברי רש"י סותרים, שכאן פירש משויציאו העלין, ושם כתב משויציאו את הפרי.

ובמקדש דוד (חנטה לקיטה והבאת שלישי, סי' ז) כתב, שרש"י כאן סובר שאף על העלין יש קדושת שביעית, ועל כן משויציאו את העלין אסור לקוץ, משום שמפסיד העלין, שהרי העלין כבר ישנם בעולם, ועדיין לא נגמרו, ואסור להפסיד אף אוכלי בהמה בשביעית. ורש"י בברכות סובר שהגם שיש לעלין קדושת שביעית, אבל לענין הקדושה הולכים אחר עיקר הפרי, וכיון שעדיין לא יצא הפרי, אין גם על העלין קדושת שביעית, וכשהוציאו הפירות ויש בהם קדושת שביעית, אז גם על העלין יש קדושת שביעית.

א. וגמירי דאין חיה ביהודה גדילה על פירות שבגליל פירש רש"י, שאין חיה שביהודה מתרחקת כל כך לצאת מיהודה לגליל ומגליל ליהודה, אבל יוצאה היא מגליל לגליל, ומיהודה ליהודה. ותמה השפת אמת, שהרי החיה שהיא בסוף הגליל הסמוך לתחלת יהודה, לכאורה נכנסת היא ליהודה. ולכך פירש, שהיא דבר שבטבע, שהחיה הרגילה בפירות מקום זה, אינה ניזונת מפירות שבמקום אחר, ובזה חלוקים יהודה וגליל ואין החילוק תלוי בריחוק המקום. והביא מדברי הירושלמי סמך לביאור זה.

ב. פירות שיצאו מא"י לחו"ל

יש לעיין, שהרי אסור להוציא פירות שביעית מא"י לחו"ל. וכתב בדרך אמונה (שמיטה ויובל פ"ז ס"ק ס"ח), שמדובר בעבר והוציאם, או בשוגג, או באופנים שמותר להוציא, עיי"ש.

ג. רשב"א אומר יחזרו למקומן ויתבערו

פירש רש"י, וזהו ביעורן, שמפקירן במקום דריסת חיה ובהמה. והרמב"ן על התורה (ויקרא כ"ה, ז) פירש שדין ביעור הוא להפקיר לכל אדם, ושרש"י הפליג במה שכתב שצריך להפקירו למקום שיהיו החיות יכולים ליקח הפירות. והסתפק האם דין הביעור הוא דין תורה או רק דרבנן והסמיכוהו חכמים על הפסוק. וראה בחזון איש (שביעית סי' י"א סק"ו) במה שכתב בזה.

ובפני הושע העיר, שאם אסמכתא בעלמא הוא, מדוע הקשתה הגמרא 'הא אפיקתיה', הרי אין זה אלא אסמכתא בעלמא. וראה שם שכתב שגם באסמכתא אם הם ב' ענינים שונים לגמרי שייך להקשות כן.

ד. לאכלה אמר רחמנא ולא להפסד

בקהלות יעקב (שביעית סי' י"א בהערה) הביא מדברי האור זרוע, שהאיסור לקצוץ אילן בשביעית הוא משום לאכלה ולא